

Міжнародне приватне право

Предметом навчальної дисципліни "Міжнародне приватне право" є система управлінських відносин щодо планування, організації, координації, обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності.

Дисципліна «Міжнародне приватне право» покликана сприяти підготовці фахівців в галузі менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та забезпечує розуміння студентами загальних принципів міжнародних приватних, в тому числі економічних, відносин. Дисципліні передують освоєння таких пов'язаних курсів: «Правознавство», «Міжнародні економічні відносини», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства». Вивчення «Міжнародного приватного права» забезпечує краще засвоєння таких дисциплін, як «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні відносини», «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей: до оволодіння знаннями про базові положення міжнародного приватного права; до формування стійкого уявлення про міжнародне приватне право як самостійну галузь права, його джерела, принципи та норми та підготувати студентів до самостійної практичної діяльності в цій сфері; навчання студентів практичних навиків з реалізації отриманих знань на основі аналізу існуючих джерел міжнародного приватного права, їх місця в системі національного права України, а також практики їх застосування в практиці юриста.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, методи і система міжнародного приватного права

Поняття міжнародного приватного права. Предмет міжнародного приватного права. Методи правового регулювання в міжнародному приватному праві. Юридична природа норм міжнародного приватного права і його місце в національній системі права. Співвідношення міжнародного приватного права з цивільним правом України і міжнародним публічним правом. Система міжнародного приватного права. Розвиток науки міжнародного приватного права. Роль і завдання, тенденції розвитку. Особливості міжнародного приватного права в зарубіжних країнах.

Тема 2. Джерела міжнародного приватного права

Види джерел міжнародного приватного права (загальна характеристика). Внутрідержавне (національне) законодавство як джерело міжнародного приватного права. Міжнародний договір в системі джерел міжнародного приватного права. Міжнародний звичай. Судова та арбітражна практика. Роль

міжнародних органів в процесі створення норм міжнародного приватного права. Уніфікація міжнародного приватного права. Проблема кодифікації міжнародного приватного права.

Тема 3. Загальні поняття міжнародного приватного права

Поняття і підстави колізій законів у міжнародному приватному праві. Колізійна норма в міжнародному приватному праві та її елементи. Види колізійних норм. Формули прикріплення. Сутність проблеми кваліфікації та основні способи її вирішення. Зворотне відсилання та відсилання до закону третьої держави. Застереження про публічний порядок. Обхід закону в міжнародному приватному праві. Взаємність і реторсії в міжнародному приватному праві. Встановлення змісту іноземного права.

Тема 4. Суб'єкти міжнародного приватного права

Правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві: а) право та дієздатність фізичних осіб; визнання безвісно відсутнім та оголошення померлим у міжнародному приватному праві; б) критерій визначення особистого статусу фізичних осіб у міжнародному приватному праві (громадянство, доміціль); в) основні принципи правового положення іноземців (національний режим, режим найбільшого сприяння, спеціальний режим, преференційний режим); г) законодавство України про поняття “іноземець” та зміну правового статусу іноземців; д) правовий статус іноземців в Україні; е) основні питання правового статусу громадян України за кордоном; є) особливості правового статусу біпатридів і апатридів.

Правове положення юридичних осіб у міжнародному приватному праві: а) поняття юридичної особи; б) особистий статут і «національність» юридичної особи; в) загальна характеристика правового статусу іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні; г) правовий статус суб'єктів господарювання України за кордоном; д) транснаціональні корпорації та міжнародні юридичні особи; е) організаційно-правові форми спільної господарської діяльності в практиці міжнародного приватного права.

Держава як суб'єкт міжнародного приватного права: а) держава як суб'єкт майнових відносин; б) імунітет держави та його види; в) правовий статус торговельних представництв держав за кордоном.

Міжнародні організації як суб'єкти міжнародного приватного права.

Тема 5. Речові права

Поняття і види речових прав. Об'єкти речових прав у міжнародному приватному праві. Цінні папери і оборотні документи.

Відносини власності у міжнародному приватному праві: а) загальні питання права власності у відносинах з «іноземним елементом» за законодавством України; б) застосування законів про націоналізацію; в)

колізійні питання права власності за законодавством України та у міжнародному приватному праві; г) правове положення власності української держави і українських юридичних осіб за кордоном.

Правове регулювання іноземних інвестицій. Міжнародний захист іноземних інвестицій. Поняття та ознаки міжнародного банкрутства.

Тема 6. Договірні зобов'язання в міжнародному приватному праві

Поняття і особливості зовнішньоекономічної угоди. Форма зовнішньоекономічних угод. Умови та облік (реєстрація) зовнішньоекономічних угод. Колізійно-правові питання зовнішньоекономічних угод.

Договір міжнародної купівлі-продажу товарів: а) поняття договору купівлі-продажу та його особливості в міжнародній торгівлі; б) порядок укладення договору міжнародної купівлі-продажу товарів; в) істотні умови договору; г) обов'язки продавця; д) обов'язки покупця; е) відповідальність за порушення договірних зобов'язань; є) Віденська конвенція ООН 1980 року про договори міжнародної купівлі-продажу товарів: основні положення; ж) Міжнародні торговельні звичаї ІНКОТЕРМС: загальна характеристика. Основні типи договорів міжнародної купівлі-продажу товарів; з) Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА. Теорія "*lex mercatoria*".

Міжнародні зустрічні операції: а) товарообмінні й компенсаційні на без валютній основі. б) компенсаційні на комерційній угоди. в) компенсаційні на основі угод про виробниче співробітництво.

Договір про виключний продаж товарів. Договір про франшизу. Договір про факторинг. Договори доручення. Договір комісії в міжнародному приватному праві. Агентський договір. Договір майнового найму. Договір про лізинг. Договір підряду в міжнародному приватному праві. Договір про кооперацію. Договір про консорціум. Договір зберігання в міжнародному приватному праві. Договір страхування в міжнародному приватному праві.

Тема 7. Транспортні зобов'язання у міжнародному приватному праві

Поняття та особливості правового регулювання міжнародних перевезень.

Міжнародні морські перевезення: а) поняття і предмет міжнародного приватного морського права, його джерела; б) правове регулювання міжнародних морських перевезень вантажів; в) правове регулювання міжнародних морських перевезень пасажирів і багажу.

Міжнародні залізничні перевезення: а) міжнародні угоди в сфері міжнародних залізничних перевезень; б) порядок і форма укладення договору

міжнародного залізничного перевезення; в) відповідальність перевізника; г) подання претензій і позовна давність.

Міжнародні автомобільні перевезення: а) міжнародні угоди в сфері міжнародних автомобільних перевезень; б) порядок і форма укладення договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом; в) відповідальність перевізника; г) відповідальність відправника; д) відповідальність одержувача; е) подання претензій і позовна давність.

Міжнародні повітряні перевезення: а) міжнародні угоди в сфері міжнародних повітряних перевезень; б) порядок оформлення міжнародного повітряного перевезення; в) відповідальність відправника; г) відповідальність перевізника; д) порядок подання претензій і позовна давність. 6. Міжнародні комбіновані перевезення вантажів.

Тема 8. Фінансові зобов'язання в міжнародному приватному праві

Правова природа міжнародних розрахунків і кредитних відносин. Форми міжнародних фінансових розрахунків: а) інкасо як форма міжнародних фінансових розрахунків; б) акредитивна форма розрахунків; в) вексель і чек як розрахункові документи в міжнародних фінансових зобов'язаннях.

Договір банківського рахунку. Форми страхування валютних ризиків у зовнішньоекономічних контрактах. Внутрішньодержавне законодавство про валютне регулювання і його роль в міжнародних фінансових зобов'язаннях.

Тема 9. Захист інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві

Поняття і основні особливості інтелектуальної власності як об'єкта міжнародно-правового захисту.

Авторське право: а) поняття та міжнародні угоди в сфері авторського права; б) об'єкти авторського права; в) суб'єкти авторського права; г) суб'єктивні авторські права; д) захист авторських прав.

Міжнародно-правова охорона суміжних прав: а) поняття “суміжні права”; б) міжнародні документи в сфері охорони суміжних прав; в) основні принципи та умови надання міжнародного захисту суміжних прав.

Право промислової власності: а) поняття та міжнародні угоди в сфері міжнародної охорони промислової власності; б) охорона винаходів; в) охорона “ноу-хау”; г) охорона промислових зразків; д) ліцензійний договір на використання об'єкта промислової власності; е) охорона товарних знаків і знаків обслуговування; є) охорона позначень походження товарів; ж) захист проти недобросовісної конкуренції.

Інституційний механізм охорони інтелектуальної власності.

Тема 10. Зобов'язання із заподіяння шкоди в міжнародному приватному праві

Поняття зобов'язання із заподіяння шкоди. Умови настання деліктного зобов'язання в національних правових системах. Колізійні питання деліктних зобов'язань з «іноземним елементом» у національному праві. Міжнародні угоди в сфері деліктних відносин. Регулювання деліктних зобов'язань з «іноземним елементом» у законодавстві України.

Тема 11. Спадкові відносини в міжнародному приватному праві

Спадкові правовідносини в міжнародному приватному праві: загальна характеристика. Міжнародні угоди і законодавство України та зарубіжних країн з питань спадкування. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Перехід спадкового майна і відповідальність за боргами спадкодавця.

Тема 12. Шлюбно-сімейні відносини в міжнародному приватному праві

Поняття сімейного права та міжнародні угоди у сфері регулювання шлюбно-сімейних відносин. Шлюб: поняття, порядок і умови укладення. Правовідносини між подружжям. Правовідносини між батьками і дітьми. Питання аліментних зобов'язань. Припинення шлюбу в міжнародному приватному праві. Усиновлення. Міжнародні договори та законодавство України про усиновлення. Опіка і піклування. Колізійне законодавство України стосовно регулювання шлюбно-сімейних відносин.

Тема 13. Трудові відносини в міжнародному приватному праві

Трудові відносини з «іноземним елементом» та джерела їх регулювання. Колізійно-правове регулювання міжнародних трудових відносин. Трудові права громадян України за кордоном. Трудові права іноземців в Україні. Питання соціального забезпечення.